

Odgovor na informacije iz Rezolucije Europskog parlamenta o Godišnjem izvješću ESB-a za 2020.

Potpredsjednik ESB-a predstavio je Godišnje izvješće ESB-a za 2020. na posebnoj sjednici Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku Europskog parlamenta održanoj 14. travnja 2021.¹ Predsjednica ESB-a prisustvovala je 14. veljače 2022. plenarnoj sjednici Europskog parlamenta na kojoj se raspravljalo o Godišnjem izvješću.² Sljedećeg je dana Parlament donio Rezoluciju Europskog parlamenta o Godišnjem izvješću ESB-a za 2020. (dalje u tekstu: Rezolucija).³

Prilikom slanja Godišnjeg izvješća ESB-a za 2021. Europskom parlamentu ESB odgovara na informacije iz Rezolucije Europskog parlamenta.⁴

1. Monetarna politika

ESB se u Rezoluciji poziva na pomno praćenje povišene stope inflacije i poduzimanje mjera za očuvanje stabilnosti cijena. U vezi s tim ESB napominje da je i dalje čvrsto opredijeljen za svoj dvopostotni inflacijski cilj. ESB-ove odluke o monetarnoj politici i dalje su usmjerene na postizanje stabilnosti cijena u srednjoročnom razdoblju. Rat u Ukrajini teško je pogodio gospodarstvo europodručja i znatno povećao neizvjesnost. Koliki će biti utjecaj rata na gospodarstvo ovisi o tijeku sukoba, učinku aktualnih sankcija i mogućim dodatnim mjerama. Inflacija je znatno porasla i ostat će visoka i u sljedećim mjesecima, uglavnom zbog naglog rasta troškova energije. Podatci dobiveni od ožujka potvrđuju očekivanje Upravnog vijeća da neto kupnje u sklopu ESB-ova programa kupnje vrijednosnih papira (engl. *asset purchase programme*, APP) treba obustaviti u trećem tromjesečju. Monetarna politika i dalje će se prilagođavati na osnovi podataka i u skladu s kontinuiranom procjenom izgleda. ESB je spreman, u okviru svojih ovlasti, prilagoditi sve svoje instrumente i u njih po potrebi ugraditi prilagodljivost kako bi se inflacija ustalila na ciljnoj razini od 2 % u srednjoročnom razdoblju.

Glede napomene o postizanju i praćenju nužnosti, prikladnosti i proporcionalnosti mjera monetarne politike, ESB u donošenju odluka o monetarnoj politici sustavno procjenjuje sve te aspekte. Ta procjena obuhvaća analizu učinkovitosti i djelotvornosti mjera monetarne politike za postizanje stabilnosti cijena, njihovih povoljnih i mogućih popratnih učinaka te njihova međudjelovanja i uravnoteženosti tijekom vremena. To je posebno važno u

¹ Vidi [mrežne stranice](#) ESB-a.

² Vidi [mrežne stranice](#) ESB-a.

³ Tekst donesene Rezolucije može se pronaći na [mrežnim stranicama](#) Europskog parlamenta.

⁴ Odgovorom nisu obuhvaćena pitanja iz rezolucije Europskog parlamenta o bankovnoj uniji. U vezi s tim pitanjima vidi [Godišnje izvješće ESB-a o nadzornim aktivnostima](#). Odgovor na rezoluciju EP-a o bankovnoj uniji bit će objavljen tijekom godine.

kontekstu uporabe drugih instrumenata monetarne politike osim standardnih mjera povezanih s ključnim kamatnim stopama. Rezultat procjene može utjecati i na dinamiku provedbe mjera i na njihov oblik, koji se mogu prilagoditi tako da se ograniče ili neutraliziraju mogući popratni učinci.⁵

Kada je riječ o navodima iz Rezolucije o učinku niskih kamatnih stopa na poduzeća, na poticaje za reforme i ulaganja te na mirovinske sustave i sustave osiguranja, spomenutom ESB-ovom procjenom proporcionalnosti uzimaju se u obzir svi važni aspekti povezani s realnim gospodarstvom i financijskim sustavom. ESB-ovi instrumenti monetarne politike kontinuirano se prate kako bi bili proporcionalni s ostvarenjem ESB-ove zadaće određene Ugovorima, posebno zbog toga što bi se popratni učinci na financijski sustav i izvan njega mogli pojačavati što dulje potraje okružje niskih kamatnih stopa.

U vezi s djelotvornošću ESB-ovih instrumenata monetarne politike, uključujući utjecaj ciljanih operacija dugoročnijeg refinanciranja na realno gospodarstvo, prije svega mala i srednja poduzeća, monetarna politika ESB-a kalibrirana je tako da omogući dopiranje likvidnosti do svih sektora u gospodarstvu. Ciljane operacije dugoročnijeg refinanciranja omogućuju bankama europodručja financiranje po vrlo privlačnim stopama pod uvjetom da i dalje kreditiraju realno gospodarstvo, što je osobito važno u doba velike neizvjesnosti. Općenito gledano, postoji mnoštvo dokaza o tome da se ciljanim operacijama dugoročnijeg refinanciranja vrlo djelotvorno smanjuju troškovi financiranja banaka i potiče banke na kreditiranje poduzeća i kućanstava, što uključuje i osiguravanje likvidnosti mikropoduzećima i samozaposlenim osobama, koji se obično oslanjaju na banke kada traže kreditiranje.⁶ Tijekom pandemije djelotvornost tih mjera povećana je mikrobonitetnim i makrobonitetnim mjerama i potporom fiskalne politike, prije svega sustavima državnih jamstava i moratorija. U travnju 2020. ESB je donio paket mjera za ublažavanje zahtjeva povezanih s kolateralom, s posebnim naglaskom na kreditima manjim poduzećima, uključujući samozaposlene i fizičke osobe.⁷ Banke mogu financirati kredite tim skupinama zahvaljujući povoljnim uvjetima ciljanih operacija dugoročnijeg refinanciranja, čime se podupire ta vrsta kreditiranja. Sve te mjere monetarne politike pridonose održavanju povoljnih uvjeta financiranja, kojima se smanjuju financijska ograničenja malih i srednjih poduzeća te povećava njihova otpornost na financijske šokove. ESB i dalje pomno prati uvjete financiranja malih i srednjih poduzeća, i to osobito u sklopu svoje polugodišnje ankete o pristupu financiranju poduzeća u europodručju (engl. *ECB survey on the access to finance of enterprises*, SAFE).⁸

Kada je riječ o prihvatljivosti grčkih obveznica u sklopu programa kupnje vrijednosnih papira javnog sektora (engl. *public sector purchase programme*,

⁵ ESB je, na primjer, isključio hipotekarne kredite kućanstava iz ciljanih operacija dugoročnijeg refinanciranja kako bi ograničio rizik neodrživog rasta cijena stambenih nekretnina koji proizlazi iz odobranja takvih kredita. Drugi je primjer sustav dviju naknada za pričuve koji se primjenjuje za remuneraciju držanja viška likvidnosti, a koji je uveden kako bi se neutralizirao učinak negativnih stopa na transmisiju monetarne politike koja se zasniva na bankama.

⁶ Za više informacija vidi i *TLTRO III and bank lending conditions*, Ekonomski bilten, broj 6, ESB, 2021.

⁷ Vidi *priopćenje za javnost ECB announces package of temporary collateral easing measures*, ESB, 7. travnja 2020.

⁸ Vidi *Survey on the access to finance of enterprises*, mrežne stranice ESB-a.

PSPP), ESB napominje da se kreditna kvaliteta grčkih državnih obveznica proteklih godina kontinuirano poboljšavala, ali još nije dosegla prag prihvatljivosti za uključenje u PSPP. Odluku o prihvatljivosti grčkih državnih obveznica za uključenje u PSPP donosi Upravno vijeće uzimajući u obzir različite čimbenike, uključujući upravljanje rizicima. Premda se vrijednosni papiri grčkog javnog sektora dosad nisu kupovali u sklopu PSPP-a, akomodativna monetarna politika ESB-a znatno je pridonijela ublažavanju financijskih uvjeta u Grčkoj, što je vidljivo iz povijesno niskih kamatnih stopa na kredite banaka grčkim kućanstvima i nefinancijskim društvima.⁹ ESB je i dalje snažno prisutan na tržištu grčkih državnih obveznica tako što reinvestira držanja u sklopu hitnog programa kupnje zbog pandemije (engl. *pandemic emergency purchase programme*, PEPP), u kojem su utrživi dužnički vrijednosni papiri koje je izdala grčka vlada prihvatljivi na osnovi izuzeća. ESB će barem do kraja 2024. nastaviti reinvestirati sve glavnice dospjelih akumuliranih držanja u sklopu PEPP-a. Osim toga, pojave li se rizici za neometanu transmisiju monetarne politike grčkom gospodarstvu, ESB može fleksibilno prilagoditi reinvestiranja u sklopu PEPP-a po državama kako bi spriječio neopravdanu tržišnu fragmentaciju.¹⁰ Naposljetku, grčke državne obveznice privremeno se prihvaćaju kao kolateral u kreditnim operacijama Eurosustava te će se i dalje prihvaćati barem onoliko dugo koliko se budu provodila reinvestiranja grčkih državnih obveznica u sklopu PEPP-a.¹¹

2. Inflacijski cilj i mjerenje inflacije

U vezi s ESB-ovim novim inflacijskim ciljem i napomenom iz Rezolucije o nepostojanju aritmetičke referentne vrijednosti u njegovoj definiciji, ESB smatra da se stabilnost cijena može najbolje održati ako se za cilj postavi razina inflacije od 2 % u srednjoročnom razdoblju. To kvantitativno određenje cilja stabilnosti cijena jednostavno je, jasno i pogodno za komunikaciju te se stoga očekuje da će pridonijeti boljoj usidrenosti inflacijskih očekivanja. Srednjoročna je orijentacija važna jer se njome uzima u obzir neizvjesnost u procesu inflacije i transmisijском mehanizmu i priznaje činjenica da monetarna politika ne može savršeno kontrolirati inflaciju u kratkom roku zato što transmisija na gospodarstvo i inflaciju zaostaje u različitoj mjeri. Definicija vremenskog okvira srednjoročnog razdoblja nije čvrsto utvrđena i ne mora se poklapati s krajem projekcijskog razdoblja stručnjaka ESB-a i Eurosustava. U nju je ugrađena određena fleksibilnost potrebna za procjenu podrijetla šokova i zanemarivanje privremenih šokova koji bi sami mogli nestati kao i šokova koji privremeno potiču suprotna kretanja inflacije i proizvodnje (kao u slučaju šokova na strani ponude)¹² te time politici nameću kompromise.

Kada je riječ o uključanju troškova stanovanja u stambenim objektima u vlasništvu stanara (engl. *owner-occupied housing, OOH*) u harmonizirani

⁹ Za više informacija o financijskim uvjetima u Grčkoj vidi i [dopis](#) o monetarnoj politici koji je predsjednica ESB-a uputila Dimitriosu Papadimoulisu, zastupniku u Europskom parlamentu, 4. veljače 2022.

¹⁰ Vidi [odluke o monetarnoj politici](#), ESB, 16. prosinca 2021.

¹¹ Vidi [priopćenje za javnost](#) *ECB announces timeline to gradually phase out temporary pandemic collateral easing measures*, ESB, 24. ožujka 2022.

¹² Za više informacija vidi i [The ECB's price stability framework: past experience, and current and future challenges](#), Occasional Paper Series, broj 269, ESB, rujan 2021.

indeks potrošačkih cijena (HIPC), ESB napominje da Eurostat i nacionalni zavodi za statistiku, u bliskoj suradnji s Europskim sustavom središnjih banaka (ESSB), trenutačno raspravljaju o preporuci Upravnog vijeća da se OOH postupno uključi u HIPC. Kao što je priopćeno u novoj ESB-ovoj strategiji monetarne politike, Upravno vijeće smatra da je pristup zasnovan na neto kupnjama najprimjerenija metoda za uključenje OOH-a u HIPC. Promjene cijena na taj su način vidljive u rashodima povezanim s kupnjom novih stambenih objekata u sektoru kućanstava kao i u rashodima povezanim s kućama i stanovima u vlasništvu stanara. Konkretni koraci za potpuno uključivanje OOH-a u HIPC prikazani su u obliku hodograma.¹³ Relevantne indekse cijena, HIPC i indeks cijena stanovanja u stambenim objektima u vlasništvu stanara (OOHPI) razvija, izrađuje i diseminira Europski statistički sustav (ESS), koji obuhvaća Eurostat i nacionalne zavode za statistiku država članica EU-a. Stoga je odluka o daljnjim aktivnostima povezanim sa zahtjevima Upravnog vijeća u nadležnosti ESS-a. Kada je riječ o utjecaju na HIPC, preliminarna analiza stručnjaka ESB-a pokazuje da je u proteklom desetljeću HIPC u spoju s OOHPI-jem upućivao na stope inflacije koje se ne razlikuju znatno od stopa na koje upućuje HIPC bez troškova povezanih s OOH-om.¹⁴

Kada je riječ o primjerenom mjerenju osobne potrošnje, ESB smatra da bi uvrštenje OOH-a u HIPC bolje prikazalo inflaciju potrošačkih cijena, ali istodobno priznaje da je izdvajanje komponente potrošnje složen zadatak. U sadašnjem obliku HIPC uključuje rashode za stvarne najamnine za stanovanje te tekuće troškove vlasnika i stanara.¹⁵ No najvažniji dio troškova kućanstava povezanih s OOH-om – kupnja kuća i stanova te rashodi koji se odnose na vlasništvo stambenog objekta ili pak procijenjeni trošak života u stambenom objektu u vlasništvu stanara – nije uključen u HIPC. Stoga HIPC ne obuhvaća sva kretanja cijena povezana s tržištem stambenih nekretnina. Istodobno je važno primijetiti da bi se HIPC, u skladu sa svojom pravnom osnovom, trebao usredotočiti samo na osobnu potrošnju i stoga ne uključivati ulaganje. No izdvajanje komponente potrošnje složeno je pitanje, i sa stajališta koncepta i sa stajališta tehničke izvedbe.¹⁶ Izdvajanje elementa potrošnje u OOHPI-jima treba temeljito istražiti jer još ne postoje

¹³ Za više informacija vidi odjeljak 3. u publikaciji *An overview of the ECB's monetary policy strategy*, ESB, srpanj 2021., i [govor](#) predsjednice Christine Lagarde na saslušanju pred Odborom za ekonomsku i monetarnu politiku Europskog parlamenta 15. studenoga 2021.

¹⁴ Analiza pokazuje da indeks cijena koji obuhvaća HIPC i OOHPI upućuje na stope inflacije s većom cikličnošću od sadašnjih stopa inflacije mjerenih HIPC-om. U razdoblju od 2012. do 2020. razlike su bile male, u rasponu od -0,3 postotna boda do +0,3 postotna boda, a u prosjeku su iznosile +0,1 postotni bod. Za više informacija vidi članak *Owner-occupied housing and inflation measurement*, Ekonomski bilten, broj 1, ESB, 2022. U njemu se opisuju i obilježja indeksa koji obuhvaća HIPC i OOHPI, statistički koncept i metode sastavljanja podataka na kojima se taj indeks zasniva i napredak koji treba postići kako bi se OOH naposljetku uvrstio u HIPC.

¹⁵ Tekući troškovi uključuju materijal i usluge za manje popravke, osiguranje povezano sa stambenim objektom, električnu energiju, plin i druga goriva, opskrbu vodom, zbrinjavanje otpadnih voda i prikupljanje otpada.

¹⁶ Kada je riječ o pristupu zasnovanom na neto kupnjama i njegovoj primjeni na HIPC, poteškoću stvara činjenica da stanovanje ima dvojni narav. Na prvi pogled kupnja kuće mogla bi se smatrati ulaganjem u imovinu, no kupci mogu imati različite namjere: svrha kuće može biti samo ulaganje (ako je iznajmljuju) ili prije svega potrošnja (ako u njoj stanuju kao vlasnici). Budući da će vlasnici koji stanuju u nekretnini također imati koristi od svakog povećanja vrijednosti stambenog objekta tijekom vremena, taj će se objekt rabiti i za ulaganje i za potrošnju.

općeprihvaćeni i uvjerljivi pristupi.¹⁷ Potrebne su dodatne analize, koje bi mogli zajednički provesti ESS, ESSB i druge zainteresirane međunarodne organizacije, kako bi se konačno postigao dogovor o pristupu koji bi bio široko prihvaćen. To je pak preduvjet za sastavljanje službenog HIPC-a koji uključuje OOH. Još je odveć rano za oblikovanje konkretnih očekivanja o tome kako i do kada bi se mogao postići napredak na tom području. Osim toga, prije uključivanja OOH-a u HIPC treba postići napredak i u vezi s pravodobnošću i učestalošću sastavljanja OOHPI-ja.

3. Klimatske promjene

Što se tiče novog akcijskog plana i detaljnog hodograma u vezi s klimatskim promjenama koje je ESB izradio kako bi se pitanja klimatskih promjena u većoj mjeri uključila u okvir njegovih politika¹⁸, ESB napominje da provedba napreduje prema postizanju dogovorenih ciljeva za 2022. Oni uključuju detaljan plan zahtjeva za objavljivanje informacija koji se odnose na okvir kolaterala i kupnje vrijednosnih papira, ogledno testiranje otpornosti bilance Eurosustava na stres i prijedloge za prilagodbu okvira programa kupnje vrijednosnih papira korporativnog sektora (engl. *corporate sector purchase programme*, CSPP). Pojedini dijelovi provedbe akcijskog plana djelomično će ovisiti o napretku relevantnih politika i inicijativa EU-a na području objavljivanja informacija i izvještavanja o okolišnoj održivosti, koji će istodobno podupirati, što znači da će eventualna kašnjenja u stupanju na snagu relevantnih propisa, kao što je direktiva o korporativnom izvještavanju o održivosti, vjerojatno utjecati i na vremenski raspored odgovarajućih aktivnosti ESB-a. ESB napominje da je potrebno žurno donijeti i provesti spomenutu direktivu i poziva suzakonodavce da se pobrinu za to da njezino stupanje na snagu, početni datum za izvještavanje i opseg obuhvaćenih subjekata budu primjereni njezinoj ključnoj važnosti.

Osim što su donijeli akcijski plan, ESB i Eurosustav već na mnogim područjima uzimaju u obzir pitanja klimatskih promjena. ESB, na primjer, redovito kupuje zelene obveznice u sklopu programa kupnje vrijednosnih papira i uzima u obzir klimatske rizike u postupcima dubinske analize za kupnju korporativnih obveznica. Na područjima financijske stabilnosti i nadzora banaka ESB je u rujnu 2021. objavio metodologiju i rezultate testiranja otpornosti cijeloga gospodarstva na stres za klimatski rizik¹⁹ a u siječnju 2022. pokrenuo je nadzorno testiranje otpornosti na stres za klimatski rizik.²⁰ Osim toga, u svojim nadzornim prioritetima za razdoblje od 2022. do 2024. prepoznao je izloženost klimatskim i okolišnim rizicima kao jednu

¹⁷ U razmatranjima se dosad smatralo da se kupnja zemljišta na kojem je smješten stambeni objekt u vlasništvu stanara može okarakterizirati kao komponenta ulaganja, čemu pridonosi i činjenica da se vrijednost zemljišta uporabom ne smanjuje. No može se argumentirano tvrditi i da je kupnja građevinskog objekta ulaganje. U nacionalnim računima i kupnja zemljišta i kupnja građevinskog objekta klasificirani su kao ulaganje. Stoga bi se, kada bi se primjenjivao pristup zasnovan na nacionalnim računima, smatralo da rashodi za OOH povezani s kupnjom stambenih objekata ne pripadaju potrošnji.

¹⁸ Vidi [priopćenje za javnost](#) *ESB predstavlja akcijski plan za uvrštenje pitanja povezanih s klimatskim promjenama u svoju strategiju monetarne politike*, ESB, 8. srpnja 2021.

¹⁹ Vidi [priopćenje za javnost](#) *Firms and banks to benefit from early adoption of green policies*, ECB's *economy-wide climate stress test shows*, ESB, 22. rujna 2021.

²⁰ Vidi [priopćenje za javnost](#) *Nadzor banaka ESB-a pokrenuo testiranje otpornosti na stres za klimatski rizik u 2022.*, ESB, 27. siječnja 2022.

od ključnih ranjivosti koje treba smanjiti.²¹ I naposljetku, uspostava ESB-ova centra za klimatske promjene pridonosi iskorištavanju internog stručnog znanja i oblikovanju ESB-ova klimatskog plana.²²

U vezi s CSPP-om i načelom tržišne neutralnosti, ESB napominje da kontinuirano radi na toj temi. U točki 9. ESB-ova hodograma u vezi s klimatskim promjenama, u kojoj je riječ o djelovanju na području operacija monetarne politike, izražava se ESB-ova odlučnost da prilagodi okvir za upravljanje raspodjelom kupnji korporativnih obveznica tako što će u njega uvrstiti kriterije povezane s klimatskim promjenama u skladu sa svojim ovlastima.²³ Kriteriji će sadržavati usklađenost izdavatelja barem sa zakonodavstvom EU-a kojim se provodi Pariški sporazum. Ocjena moguće pristranosti u ESB-ovim referentnim vrijednostima koje se odnose na kupnju, uzimajući u obzir i potencijalnu tržišnu neučinkovitost, služit će kao ulazna informacija za razvoj mogućih alternativa, kao što je opisano u točki 4. hodograma. U skladu s hodogramom radi se na konkretnim prijedlozima za prilagodbu okvira CSPP-a, koji bi trebali biti sastavljeni do sredine 2022. i provedeni krajem 2022.

ESB se u Rezoluciji poziva da ubrza svoj rad na povećanju udjela zelenih obveznica u svojem portfelju. U vezi s tim ESB primjećuje da je strategija tematskog ulaganja u portfelju vlastitih sredstava dovela do povećanja udjela zelenih obveznica na 7,6 % u 2021. ESB kupuje zelene obveznice izravno na sekundarnom tržištu i ulaganjem u investicijski fond zelenih obveznica nominiranih u eurima za središnje banke (EUR BISIP G2), koji je u siječnju 2021. osnovala Banka za međunarodne namire (engl. *Bank for International Settlements*, BIS). U sljedećim godinama namjerava povećavati taj udio, premda priznaje da iz pasivnog upravljanja ESB-ovim portfeljem vlastitih sredstava i prilično niske razine likvidnosti zelenih obveznica na sekundarnim tržištima proizlaze određene poteškoće. ESB ne može kupovati instrumente javnog duga na primarnom tržištu zbog zabrane monetarnog financiranja propisane člankom 123. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

U vezi s uključenjem klimatskih rizika u svoj okvir za kolateral, ESB napominje da kontinuirano radi na tome da se rizici povezani s klimatskim promjenama uzmu u obzir u preispitivanju okvira za vrednovanje i okvira za kontrolu rizika imovine koju su druge ugovorne strane mobilizirale kao kolateral za kreditne operacije Eurosustava. ESB će postaviti zahtjeve za objavljivanje informacija o vrijednosnim papirima privatnog sektora kao nov kriterij prihvatljivosti ili osnovu za različito postupanje u odnosu na kolateral i u kupnjama vrijednosnih papira. ESB napominje da priprema objavu detaljnog plana u 2022., ali da će se u provedbi te inicijative uzeti u obzir politike i inicijative EU-a na području objavljivanja informacija i izvještavanja o okolišnoj održivosti, kao što je prethodno spomenuto. Također napominje da njegov akcijski plan uključuje i unaprjeđenje kapaciteta za procjenu rizika. Spomenute aktivnosti obuhvaćaju testiranje otpornosti bilance Eurosustava na stres za klimatski rizik u 2022. i procjenu jesu li agencije za kreditni rejting koje su prihvaćene u okviru za kreditnu procjenu Eurosustava objavile potrebne informacije

²¹ Vidi [Nadzor banaka ESB-a: Nadzorni prioriteti za razdoblje od 2022. do 2024.](#), ESB, 7. prosinca 2021.

²² Vidi [priopćenje za javnost ECB sets up climate change centre](#), ESB, 25. siječnja 2021.

²³ Vidi [priopćenje za javnost Detaljan hodogram aktivnosti povezanih s klimatskim promjenama](#), ESB, 8. srpnja 2021.

o tome kako uvrštavaju klimatske rizike u kreditne rejtinge. Osim toga, ESB će utvrditi minimalne standarde za uvrštenje klimatskih rizika u svoje interne rejtinge.

ESB se slaže da je važno surađivati s međunarodnim mrežama i uspostaviti dijalog s civilnim društvom. ESB je aktivno i intenzivno uključen u rad NGFS-a²⁴ te znatno pridonosi oblikovanju politika EU-a, što je dio njegove savjetodavne uloge u skladu s Ugovorima EU-a.²⁵ Također je član Platforme za održivo financiranje i promatrač u Odboru za izvještavanje o održivosti u sklopu Europske savjetodavne skupine za financijsko izvještavanje (engl. *European Financial Reporting Advisory Group*, EFRAG). Na međunarodnoj razini snažno je podržao planove povezane s održivim financiranjem i klimatskim rizikom u međunarodnim forumima, uključujući skupinu G7²⁶ i BIS²⁷. Na europskoj razini pridonio je radu mreže održivog financiranja Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (engl. *European Banking Authority*, EBA) i EBA-inim podskupinama za transparentnost i izvještavanje. Također je aktivno uključen u međuinstitucijske mreže za razmjenu informacija i najbolje upravljačke prakse povezanih sa sustavom upravljanja okolišem institucija sudionica.²⁸ Kada je riječ o dijalogu s civilnim društvom, ESB izrazito cijeni važnu ulogu organizacija civilnog društva, koje pridonose informiranosti o klimatskim promjenama i raspravi o mjerama politike u sklopu glavne zadaće ESB-a.²⁹ ESB-ova uloga u ublažavanju klimatskih promjena bila je tema jednog od ESB-ovih seminara namijenjenih civilnom društvu, koji je održan 13. siječnja 2022.³⁰ ESB će u budućnosti održati još seminara o temama povezanim s klimatskim promjenama.

ESB se u Rezoluciji poziva da pojača svoj rad na učinkovitom uključenju klimatskih pitanja u rutinske poslove. U vezi s tim ESB napominje da je u 2021. objavio svoju odluku da organizacijske ciljeve povezane sa zaštitom okoliša za 2030. uskladi s ciljem iz Pariškog sporazuma prema kojem globalno zatopljenje treba ograničiti na razinu koja je 1,5 Celzijevih stupnjeva viša od razine iz predindustrijskog doba.³¹ Ta je odluka popraćena i proširenjem opsega izvještavanja o ESB-ovu ugljičnom otisku, zahvaljujući čemu će učinci u lancu vrijednosti postati vidljiviji. Informacije o tom proširenom opsegu bit će objavljene u

²⁴ ESB je u 2021. znatno pridonio radu svih radnih podskupina NGFS-a (mikrobonitetno područje i nadzor, makrofinancijsko područje, povećanje zelenog financiranja, premošćivanje praznina u podacima i istraživanje) kao i radne skupine za pravna pitanja.

²⁵ ESB je u 2021. objavio mišljenja o zakonodavnim prijedlozima na područjima svoje nadležnosti, među ostalima o prijedlogu direktive o korporativnom izvještavanju o održivosti i prijedlogu uredbe o europskim zelenim obveznicama. Osim toga, sudjelovao je u raspravama u forumima EU-a o toj temi, na primjer sastancima Vijeća Ecofin, Euroskupine i odgovarajućih odbora i radnih skupina te u interakcijama s Europskim parlamentom.

²⁶ prije svega u skupinama G70, G20, ponovno uspostavljenoj radnoj skupini za održivo financiranje u sklopu skupine G20 i inicijativi skupine G20 o prazninama u podacima

²⁷ ESB je pridonio radu radne skupine na visokoj razini koja se u sklopu Bazelskog odbora za nadzor banaka bavi financijskim rizicima povezanim s klimatskim promjenama i aktivno je sudjelovao u trima radnim podskupinama Odbora za financijsku stabilnost koje se bave pitanjima povezanim s klimom.

²⁸ One uključuju Međuinstitucijsku skupinu za upravljanje okolišem (engl. *Interinstitutional Environmental Management Group*, GIME), koja obuhvaća institucije i tijela Europske unije, i Ekološku mrežu središnjih banaka (engl. *Environmental Network of Central Banks*, ENCB), koja povezuje europske nacionalne središnje banke radi razmjene informacija o uspješnosti institucija i njihovim aktivnostima informiranja na području zaštite okoliša.

²⁹ Dodatne informacije mogu se pronaći na stranici [Civil society seminar series](#), ESB.

³⁰ Član Izvršnog odbora Frank Elderson i voditeljica ESB-ova centra za klimatske promjene Irene Heemskerk sastali su se s predstavnicima 15 organizacija civilnog društva i razgovarali s njima o načinu na koji ESB uključuje u svoj rad pitanja povezana s klimom i zaštitom okoliša.

³¹ Vidi [2021 update of the ECB's Environmental Statement](#).

ESB-ovoj izvaji o okolišu za 2022. zajedno s posuvremenjenim programom upravljanja okolišem, koji sadržava ESB-ove ciljeve i planirane mjere za postizanje opisanih glavnih ciljeva povezanih s okolišem. Osim toga, u skladu s pozivom iz prošlogodišnje Rezolucije Europskog parlamenta, ESB je u Godišnje izvješće za 2021. uključio dodatno poglavlje u kojem je sažeto prikazan njegov pristup temama povezanim s ekološkom, društvenom i upravljačkom održivošću, koje su utvrđene procjenom značajnosti.³² I konačno, ESB je od 2010. registriran u europskom sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja (engl. *European Eco-Management and Audit Scheme*, EMAS) i ima certifikat u skladu s normom ISO 14001, što je dokaz njegovih kontinuiranih nastojanja da poboljša način uključivanja pitanja zaštite okoliša u svoje interne procese.

4. Digitalni euro, platne usluge, kriptoimovina i kibersigurnost

ESB se u Rezoluciji poziva da se pobrine za to da digitalni euro ispuni očekivanja javnosti. U vezi s tim ESB se slaže s tvrdnjom da digitalni euro treba zadovoljiti potrebe građana kada je riječ o plaćanju. Najvažniji je cilj digitalnog eura zadržati javnu dostupnost i potpunu uporabljivost novca središnje banke u gospodarstvu koje se sve više digitalizira. No kako bi se to ostvarilo, građani moraju biti sposobni i voljni rabiti digitalni euro. Stoga će se u fazi istraživanja provoditi ispitivanja i utvrđivati prioritete kada je riječ o primjerima uporabe digitalnog eura koji su potrebni za ispunjenje cilja, a to je nerizičan, pristupačan i učinkovit oblik digitalnog novca središnje banke. Osim toga, ESB u fazi istraživanja u projekt aktivno uključuje brojne dionike, među kojima su građani i trgovci, provodeći posebne ankete i osnivajući fokus-skupine.³³ Naposlijetku će ključno biti usklađivanje europskih tijela i institucija uzimajući u obzir njihove ovlasti i neovisnost. ESB stoga i dalje blisko surađuje s Europskim parlamentom te redovito razmjenjuje informacije o digitalnom euru s Odborom za ekonomsku i monetarnu politiku Europskog parlamenta u vezi s napretkom postignutim u fazi istraživanja.³⁴

Glede napomena o operacijama ESB-a u sustavu TARGET2 i kibersigurnosti, ESB zajedno s Eurosustavom prati pravodobno dovršenje akcijskog plana koji je Upravno vijeće odobrilo u prosincu 2021. na temelju preporuka dobivenih nakon incidenata koji su se dogodili u 2020. Mjere na temelju nekoliko preporuka već su provedene u 2021. a većina preostalih mjera provest će se do kraja 2022.³⁵ Tržišni sudionici pravodobno će se obavještavati o njihovoj provedbi. Kada je riječ o kibersigurnosti, u 2018. dogovorene su brojne mjere za jačanje kiberotpornosti sustava TARGET2 i te su mjere dosad potpuno provedene.³⁶ Dodatne mjere za jačanje kiberotpornosti provest će se u drugom dijelu 2022. ESB istodobno, u sklopu

³² Vidi stavak 43. [Rezolucije](#) Europskog parlamenta od 10. veljače 2021. o Godišnjem izvješću Europske središnje banke za 2020. (2020/2123(INI)).

³³ Vidi [priopćenje za javnost](#) *ECB publishes report on payment preferences as part of digital euro investigation phase*, ESB, 30. ožujka 2022.

³⁴ Vidi [dopis](#) o odluci Upravnog vijeća ESB-a da započne fazu istraživanja digitalnog eura, koji je Fabio Panetta uputio Irene Tinagli, zastupnici u Europskom parlamentu, 14. srpnja 2021.

³⁵ Vidi [dopis](#) o akcijskom planu na temelju preporuka nakon incidenata u sustavu TARGET u 2020., koji je Fabio Panetta uputio Irene Tinagli, zastupnici u Europskom parlamentu.

³⁶ Vidi [Cyber resilience oversight expectations for financial market infrastructures](#), ESB, prosinac 2018.

svoje nadzorne uloge, aktivno promiče kiberotpornost europskih infrastruktura financijskog tržišta, na primjer zahtijevajući njihovu usklađenost s nadzornim očekivanjima Eurosustava povezanim s kiberotpornošću. Osim toga, ESB podupire kiberotpornost europskih infrastruktura financijskog tržišta penetracijskim testiranjima vođenima prijetnjama, koja se provode u sklopu Europskog okvira za etičko hakiranje koje se temelji na obavještajnim podacima o prijetnjama (TIBER-EU). Također kontinuirano surađuje s ključnim infrastrukturama financijskih tržišta i relevantnim dionicima u sklopu Europskog odbora za kiberotpornost paneuropskih financijskih infrastruktura kada je riječ o temama kao što je dijeljenje informacija, upravljanje krizama, obuka i informiranje te upravljanje rizicima za kibersigurnost povezanim s trećim stranama.

ESB se u Rezoluciji poziva da uspostavi odgovarajuću ravnotežu između inovacija na području financijske tehnologije i postizanja financijske stabilnosti. U vezi s tim ESB prepoznaje da bi financijske inovacije mogle unaprijediti financijske usluge u smislu praktičnosti, učinkovitosti i dostupnosti za šire segmente društva.

Preduvjet takvog unaprjeđenja dobro je funkcioniranje financijskog sustava, kojim se mogu primjereno i djelotvorno ograničiti povezani rizici za financijsku stabilnost i ispuniti drugi ciljevi javne politike, na primjer cjelovitost tržišta, neometano funkcioniranje tržišnih infrastruktura i plaćanja, zaštita potrošača i ulagača. ESB će i dalje podupirati financijske inovacije imajući na umu potrebu za odgovarajućom zaštitom prema načelu „isti rizik, ista pravila”.

U vezi s praćenjem razvoja kriptovalute, ESB je pojačao praćenje rizika za financijsku stabilnost koji proizlaze iz kriptovalute i njihova utjecaja na transmisiju monetarne politike te na sigurnost i neometano funkcioniranje tržišne infrastrukture i plaćanja. ESB je u 2021. objavio nekoliko mišljenja u kojima preporučuje, među ostalim, proširenje zahtjeva sljedivosti na kriptovalutu, razvoj pouzdanih novih, prilagođenih pravila za kriptovalutu te jačanje kibersigurnosti i operativne otpornosti financijskog sektora.³⁷ Osim toga, Eurosustav je objavio nadzorni okvir za elektroničke platne instrumente, sheme i aranžmane (okvir PISA) u studenome 2021.³⁸ Naposljetku, sudjelovanjem u tijelima koja određuju međunarodne standarde ESB proaktivno podupire razvoj međunarodnih standarda kojima se smanjuju rizici koji proizlaze iz kriptovalute, stabilnih kriptovaluta i decentraliziranih financija.

U Rezoluciji se izražava zabrinutost zbog nepoštenih odredbi i praksi koje bankarski sektor primjenjuje u potrošačkim ugovorima u određenim državama članicama. U vezi s tim ESB želi ponovno naglasiti da europski zakonodavac nije ESB-u povjerio zadaće zaštite potrošača. U skladu s tim u uvodnoj izjavi 28. uredbе

³⁷ Vidi Mišljenje Europske središnje banke od 30. studenoga 2021. o Prijedlogu uredbe za proširenje zahtjeva u pogledu sljedivosti na prijenose kriptovalute (CON/2021/37) (2022/C 68/02), Mišljenje Europske središnje banke od 19. veljače 2021. o Prijedlogu uredbe o tržištima kriptovalute i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 (CON/2021/4) (2021/C 152/01) i Mišljenje Europske središnje banke od 4. lipnja 2021. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o digitalnoj operativnoj otpornosti za financijski sektor (CON/2021/20) (2021/C 343/01).

³⁸ Vidi [priopćenje za javnost](#) *The Eurosystem oversight framework for electronic payments (PISA) is published*, 22. studenoga 2021. Tim su okvirom utvrđena načela nadzora, koja se zasnivaju na međunarodnim standardima, za procjenu sigurnosti i učinkovitosti elektroničkih platnih instrumenata, shema i aranžmana, uključujući digitalne tokene za plaćanje (npr. kriptovaluta koja se rabi u sklopu platne sheme kao i stabilne kriptovalute) i pružatelje usluge digitalnog novčanika.

o SSM-u objašnjava se da nadzorne zadaće koje nisu dodijeljene ESB-u, uključujući zadaće zaštite potrošača, ostaju u nadležnosti nacionalnih tijela.³⁹ Prema tome, zadaće zaštite potrošača povjerene su nacionalnim tijelima država članica.

5. Institucijska pitanja

ESB se u Rezoluciji poziva na daljnje poboljšanje mehanizama odgovornosti i transparentnosti. U vezi s tim ESB cijeni ulogu Europskog parlamenta u djelotvornom ispunjavanju ESB-ovih obveza na području odgovornosti i povezivanju ESB-a s građanima. Prilagodljivost u praksi na području odgovornosti posljednjih nekoliko godina pokazala se djelotvornom i njome je postignut daljnji razvoj odnosa u skladu s tijekom događaja. ESB je istodobno otvoren za daljnju raspravu o tome kako bi, zajedno s Europskim parlamentom, mogao pridonijeti postojećoj praksi na području odgovornosti. No takve rasprave moraju ostati u okviru parametara Ugovora i u njima se mora potpuno poštovati ESB-ova neovisnost. Osim toga, događanjima na kojima smo slušali mišljenja tijekom ESB-ova preispitivanja strategije stvorena je praksa koju predano nastavljamo smislenim dijalogom sa širom javnošću i civilnim društvom. Od rujna 2020. ESB organizira seminare za civilno društvo koji se održavaju jednom u tromjesečju⁴⁰. Primjer takvog seminara spomenut je u odjeljku 3. o klimatskim promjenama. Osim toga, razmatra nove oblike sastajanja, primjerice okrugle stolove, koji bi omogućili veću, i redovitu i povremenu, interakciju i razmjenu mišljenja s organizacijama civilnog društva. U vezi sa širom javnošću, ESB razvija strategije povezivanja i dijaloga s građanima u cijelom europodručju, pri čemu razmatra različita virtualna, fizička i hibridna događanja kako bi došao do velikog broja građana različitih nacionalnosti, dobi i društveno-ekonomskih skupina.

ESB se u Rezoluciji poziva da osigura neovisnost članova Odbora za reviziju i Odbora za etiku. U vezi s tim ESB napominje da je ta neovisnost izričito predviđena mandatom Odbora za reviziju i odlukom o osnivanju Odbora za etiku. Provedene su nove inicijative kako bi se dodatno povećala neovisnost članova, primjerice zahtjev da vanjski članovi Odbora za reviziju dostave izjave o interesima.⁴¹ Premda se temeljito poznavanje institucijskog ustroja, uloga i zadaća ESB-a smatra ključnim za neometan i djelotvoran rad tih odbora, ESB je potpuno svjestan važnosti dodane vrijednosti članova s različitim obrazovanjem i profesionalnim iskustvima. S obzirom na to, oba odbora mogu imati vanjske članove i Odbor za etiku već nekoliko godina u svojem sastavu ima glavnu savjetnicu za etiku u nevladinoj organizaciji i bivšeg savjetnika za etiku u Međunarodnom monetarnom fondu.

U vezi sa sastavom ESB-ovih savjetodavnih skupina, ESB napominje da su te skupine osnovane kao učinkovito i djelotvorno sredstvo koje ESB-u

³⁹ Vidi [Uredbu Vijeća](#) (EU) br. 1024/2013 od 15. listopada 2013. o dodjeli određenih zadaća Europskoj središnjoj banci u vezi s politikama bonitetnog nadzora kreditnih institucija.

⁴⁰ Na seminarima donositelji odluka i stručnjaci iz ESB-a govore o različitim temama od zajedničkog interesa i sudjeluju u raspravama s predstavnicima organizacija civilnog društva.

⁴¹ Vidi [Audit Committee – Declarations of Interests](#), ESB, 31. ožujka 2022.

omogućuje izravno prikupljanje tržišnih informacija na određenom području.

Kako bi ispunio svoj mandat, i slično drugim velikim središnjim bankama, ESB je često u kontaktu sa sudionicima financijskih tržišta i drugim gospodarskim subjektima radi, među ostalim, provjere infrastrukture za operacije monetarne politike i platne sustave te postizanja njihova pravilnog rada i visoke kvalitete usluga.⁴² ESB je potpuno transparentan u vezi sa svojim kontaktima s tim skupinama i na svojim mrežnim stranicama objavljuje njihove zadaće, sastav, program i prikaze sastanaka.⁴³

U vezi s ESB-ovim alatom za zviždače, ESB napominje da je on potpuno usklađen s načelima direktive EU-a o zviždačima.⁴⁴ ESB-ov okvir za zviždače sadržava alat koji je jednostavan za uporabu i koji omogućuje anonimne prijave povreda kao i pouzdana pravila zaštite zviždača od osвете. Tijekom 2021. približno dvije trećine prijava zviždača zaprimljeno je u novom alatu, a više od polovica tih prijava bila je anonimna.

U vezi s primjedbama o slaboj zastupljenosti žena u Izvršnom odboru i Upravom vijeću ESB-a koje su navedene u Rezoluciji, ESB napominje da ne odlučuje o sastavu tih dvaju tijela nadležnih za odlučivanje. Postupak imenovanja članova Izvršnog odbora ESB-a uređen je Ugovorom.⁴⁵ Za izmjene u provedbi Ugovora u vezi s postupkom imenovanja članova Izvršnog odbora ESB-a odgovorni su Vijeće Europske unije i Europski parlament.

Naposljetku, u vezi s ESB-ovim nastojanjima da postigne ravnopravnu rodnu zastupljenost na svim položajima u cijeloj organizacijskoj hijerarhiji, ESB napominje da je poboljšanje rodne ravnoteže jedan od njegovih prioritarnih ciljeva od uvođenja prvih ciljeva povezanih s rodnom ravnopravnošću u 2013. Ti su ciljevi postavljeni kako bi se udvostručio udio žena na rukovodećim položajima u razdoblju od 2013. do 2019.⁴⁶ Pojačavajući nastojanja da se postigne bolja rodna ravnoteža, ESB je 2020. najavio novu strategiju rodne raznolikosti.⁴⁷ U toj su strategiji određeni ciljni postotci, pri čemu je težište na godišnjem udjelu novih i otvorenih radnih mjesta koja su popunjena ženama, te ciljevi za ukupan udio zaposlenica u različitim platnim razredima. Strategija se odnosi na razdoblje do

⁴² Više informacija može se pronaći i u [dopisu](#) koji je predsjednik ESB-a poslao nekim zastupnicima u Europskom parlamentu u vezi s ESB-ovim kontaktima s vanjskim osobama, ESB, 23. siječnja 2018.

⁴³ Vidi, na primjer, [Bond Market Contact Group](#), [Money Market Contact Group](#), [Foreign Exchange Contact Group](#) and [ECB Operations Managers Group](#).

⁴⁴ Vidi [Odluku](#) Europske središnje banke od 20. listopada 2020. o izmjeni Pravila o osoblju Europske središnje banke u vezi s uspostavom alata za prijavu i unaprijeđenjem zaštite zviždača (ESB/2020/NP37) i [Odluku](#) (EU) 2020/1575 Europske središnje banke od 27. listopada 2020. o procjeni i daljnjem postupanju u vezi s informacijama o povredama prijavljenim putem alata za prijavu kada je prijavljena osoba visoki dužnosnik ESB-a (ESB/2020/54).

⁴⁵ Članove Izvršnog odbora ESB-a imenuje Europsko vijeće na preporuku Vijeća Europske unije nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Upravnim vijećem ESB-a. Vidi članak 283. stavak 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i članak 11. stavak 11.2. Protokola o Statutu Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke.

⁴⁶ Na kraju 2019. žene su bile na gotovo 31 % viših rukovodećih položaja. Za usporedbu, na kraju 2012. taj je udio iznosio 12 %. Nadalje, na kraju 2019. 30 % svih rukovoditelja u ESB-u bile su žene, što je porast u odnosu na 17 % na kraju 2012. Kada je riječ o ukupnom udjelu zaposlenica u osoblju ESB-a, on je na kraju 2019. iznosio 45 %. Za usporedbu, na kraju 2012. iznosio je 43 %.

⁴⁷ Vidi [priopćenje za javnost](#) *ECB announces new measures to increase share of female staff members*, ESB, 14. svibnja 2020.

2026. Novi se ciljevi ne odnose samo na rukovodeće položaje⁴⁸ i određeni su kako bi se udio žena do 2026. povećao na 36 % do 51 % ovisno o razini. Osim toga, cilj je popuniti ženama najmanje polovicu novih i otvorenih radnih mjesta na nekoliko razina. ESB će objaviti privremenu procjenu provedbe strategije do kraja godine i onda ponovno 2024. Ciljevi su popraćeni skupom dodatnih mjera kojima se potiče rodna raznolikost. Njima se nastoji ojačati profesionalni razvoj žena i praksa zapošljavanja te povećati odgovornost rukovoditelja, ulagati u razvoj sposobnosti vođenja i podupirati fleksibilno radno vrijeme. Osim inicijativa kojima je cilj poboljšanje rodne ravnoteže, ESB je uveo i mjere kojima se općenito potiče raznolikost i uključenost. Na primjer, 2021. uveo je seminar uključivog vođenja radi veće informiranosti, poboljšanog odlučivanja, suradnje i uključivanja zaposlenika. ESB organizira i e-seminare o raznolikosti i uključenosti namijenjene svim zaposlenicima, u kojima je naglasak, među ostalim, na nesvjesnoj pristranosti i dostojanstvu na radnom mjestu.

---

⁴⁸ Uključene su i razine vodećeg stručnjaka (ESB-ov platni razred H), stručnjaka (platni razredi F/G i G) i analitičara (platni razred E/F).